

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูธุรกิจในสายอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนสู่การทำงานและดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 1. ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
 2. ทักษะชีวิตและอาชีพ
 3. การประเมินความต้องการจำเป็น
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills)

สุนีย์ ชัยสุขสังข์ (2557, หน้า61) ได้สังเคราะห์ทักษะที่จำเป็นและสำคัญสำหรับงานในศตวรรษที่ 21 และพบว่ากรอบแนวคิดขององค์กรภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นกรอบที่ครอบคลุมทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากที่สุด ซึ่งรายละเอียดของกรอบแนวคิดดังกล่าวมีดังนี้

เครือข่ายองค์กรภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 หรือ Partnership for 21st Century Skills (P21) ที่เกิดจากขึ้นจากความร่วมมือของบริษัทเอกชน เช่น บริษัทแอปเปิ้ล บริษัทไมโครซอฟ บริษัทวอลต์ดิสนีย์ องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และสำนักงานด้านการศึกษาของรัฐ ได้มีความกังวลและร่วมกันพัฒนาวิสัยทัศน์และกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ขึ้นว่าจะต้องมีองค์ประกอบดังนี้ (สุนีย์ ชัยสุขสังข์, 2557, หน้า 54; วิจารย์ พานิช, 2555, หน้า 16)

1.1 สาระวิชาแกน (Core Subjects) ซึ่งถูกกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาพื้นฐาน ถ้วนหน้า ค.ศ.2001 ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดวิชาแกนไว้ได้แก่

- ภาษาแม่และภาษาโลก
- การอ่านหรือศิลปะการใช้ภาษา
- คณิตศาสตร์

- วิทยาศาสตร์
- ภูมิศาสตร์
- เศรษฐศาสตร์
- ประวัติศาสตร์
- หน้าที่พลเมือง
- ศิลปะ

โดยสาระวิชาทั้งหมดนี้จะต้องบูรณาการกับเนื้อหาของศตวรรษที่ 21

1.2 เนื้อหาสำหรับศตวรรษที่ 21 (21st Century Themes)

เป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 และไม่ได้ถูกเน้นในการเรียนการสอนทุกวันนี้ ได้แก่

- ความรู้เกี่ยวกับโลก
- ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ
- ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองดี
- ความรู้ด้านสุขภาพ
- ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

1.3 ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ประกอบไปด้วย

- ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรม
- การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา
- การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.4 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ประกอบไปด้วย

- มีความรู้ด้านสารสนเทศ ค้นหาข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ได้
- มีความรู้เกี่ยวกับสื่อ วิเคราะห์และสามารถสร้างสื่อได้
- มีความรู้ด้านเทคโนโลยี สามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนและการทำงานได้

1.5 ทักษะชีวิตและอาชีพ ประกอบไปด้วย

- ความยืดหยุ่นและการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง
- ความสามารถในการบริหารเป้าหมายและเวลา
- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง

- ความสามารถในการทำงานกับกลุ่มที่มีความหลากหลาย
- มีภาวะผู้นำและมีความรับผิดชอบ

2. ทักษะชีวิตและอาชีพ (life and career skills)

2.1 ความหมายของทักษะชีวิต

ก่อนศตวรรษที่ 21 ยังไม่มีการคำว่าทักษะชีวิตและอาชีพ แต่จะใช้คำว่าทักษะชีวิต โดยคำดังกล่าวได้ถูกนำมาเผยแพร่โดยองค์การอนามัยโลก(WHO) องค์การช่วยเหลือเด็กสหประชาชาติ(UNICEF) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งชนิดดา เทียนฤกษ์ (2557, หน้า9) ได้สรุปความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่า ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ เจตคติ ความสามารถในการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม และทักษะต่างเพื่อจัดการกับปัญหาต่างๆ สามารถสร้างทางเลือกที่ดีให้กับตนเองในสภาพสังคมปัจจุบัน และพร้อมปรับตัวในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นว่าทักษะชีวิตสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาตนเอง โดยการใช้ความคิด การปรับตัว การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการอารมณ์และความเครียด การแก้ไขปัญหาให้กับตนเองได้อย่างชาญฉลาด รู้จักยับยั้งชั่งใจ เป็นคนที่มีเหตุผล รู้จักเลือกการดำรงชีวิตที่เหมาะสม คนที่มีทักษะชีวิตสามารถอยู่ในสังคม มีความสุขอย่างยั่งยืน

2.2 ความหมายของทักษะชีวิตและอาชีพ

ต่อมาประเทศสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาแนวคิดเรื่องทักษะแห่งอนาคตใหม่ ซึ่งเน้นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดทักษะชีวิตและอาชีพเป็นส่วนหนึ่งในทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งชนิดดา เทียนฤกษ์ (2557, หน้า10) ได้สรุปความหมายของทักษะชีวิตและอาชีพไว้ว่า ทักษะชีวิตและอาชีพ หมายถึง ความสามารถที่บุคคลใช้ความรู้ความคิดในการแก้ปัญหา และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันโดยสามารถควบคุมตนเอง เพื่อดำรงชีวิตและเตรียมวางแผนเพื่อเลือกประกอบอาชีพในอนาคตให้เหมาะสมสำหรับในยุคที่มีการแข่งขันในด้านข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยี

2.3 ความสำคัญของทักษะชีวิตและอาชีพ

Pellegrino and Hilton (2013) และสุรศักดิ์ ปาเฮ (2554) อ้างใน ชนิดดา เทียนฤกษ์ (2557, หน้า10) กล่าวว่า นักเรียนที่มีทักษะชีวิตและอาชีพจะสามารถยกระดับในการดำรงชีวิต และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต เมื่อนักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และได้รับความรู้จากครู โดยครูจะเน้นให้นักเรียนมีทักษะและความเชี่ยวชาญ สร้างความรู้ความเข้าใจในการเรียนเมื่อมีการบูรณาการระหว่างวิชา และเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในเชิงลึกมากกว่าการสร้างความรู้แบบผิวเผิน โดยการใช้สื่อที่สอดคล้องกับความจริงและเครื่องมือที่มีคุณภาพในการวัดการเรียนรู้ในโรงเรียน

2.4 องค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพ

Partnership(2014) อ้างในชนิดดา เทียนฤกษ์(2557, หน้า14) ได้อธิบายองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพว่ามี 5 องค์ประกอบและมีรายละเอียดดังนี้

1. ความยืดหยุ่นและการปรับตัว

ความยืดหยุ่นและการปรับตัว หมายถึง ความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงานให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ที่หลากหลาย ตลอดจนเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และนำมาปรับใช้โดยตั้งอยู่บนหลักการที่เหมาะสม ประกอบด้วย

1.1 การปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง เป็นการปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและบริบทตามช่วงเวลาที่กำหนด และปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการทำงานในองค์กรที่ดีขึ้น

1.2 เกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน เป็นความสามารถที่รวมผลสะท้อนของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างความสมดุลและความเสมอภาคอย่างรอบด้าน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ของการทำงาน

2. ความเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ

ความเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการทำงานที่ตั้งใจ พร้อมทั้งจะรับผิดชอบ พร้อมเผชิญความท้าทายใหม่ๆ และสามารถกำหนดเป้าหมายและวางแผนเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายตามเวลาที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

2.1 การจัดการด้านเป้าหมายและเวลา สามารถกำหนดเป้าหมายได้ชัดเจนบนฐานความสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด สร้างความสมดุลในเป้าหมายที่กำหนด และใช้เวลาในการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน

2.2 การสร้างงานอิสระ โดยกำกับติดตาม จำแนก วิเคราะห์ จัดเรียงลำดับความสำคัญ และกำหนดภารกิจของงานอย่างมีอิสระปราศจากการควบคุมจากภายนอก

2.3 เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในตนเอง มีความมุ่งมั่นสู่ความเชี่ยวชาญทั้งทางด้านทักษะ ความรู้ และขยายผลสู่ความเป็นเลิศ เป็นผู้นำเชิงทักษะขั้นสูง มุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพ มีความเป็นผู้นำในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถสะท้อนผลและเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากอดีต มุ่งสู่เส้นทางแห่งความก้าวหน้าในอนาคต

3. ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม หมายถึง ความสามารถในการทำงานและดำรงชีวิตอยู่กับสภาพแวดล้อมและผู้คนที่มีความหลากหลายได้โดยไม่รู้สึกริแควียดหรือรู้สึกแตกต่างแปลกแยกและทำให้งานสำเร็จได้ ประกอบด้วย

3.1 ประสิทธิภาพเชิงปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น มีความรอบรู้ในการสร้างประสิทธิภาพ จังหวะเวลาที่เหมาะสมในการฟัง การพูดในโอกาสต่างๆ สามารถสร้างศักยภาพต่อการควบคุมให้เกิดการยอมรับในความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ

3.2 การสร้างทีมงานที่มีคุณภาพ ยอมรับในข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมและภารกิจงานของทีมงานที่แตกต่างกันหลากหลายลักษณะ เปิดโลกทัศน์และปลูกจิตสำนึกเพื่อมองเห็นการยอมรับในข้อแตกต่าง สามารถมองเห็นคุณค่าในความแตกต่างเหล่านั้น และพึงระลึกเสมอว่าข้อแตกต่างเชิงสังคมและวัฒนธรรมนั้น สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นแนวคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นได้ โดยการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อสร้างงานอย่างมีคุณภาพ

4. การเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิด

การเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิด หมายถึง การวางแผนและการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจที่สร้างผลงานที่มีคุณภาพ โดยบุคคลและกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน สามารถบริหารจัดการเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของการผลิต ประกอบด้วย

4.1 การจัดการโครงการ โดยมีการกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จของงาน และวางแผนจัดเรียงลำดับความสำคัญของงานและบริหารจัดการให้เกิดผลลัพธ์ที่มุ่งหวัง

4.2 ผลผลิตที่เกิดขึ้น โดยสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูง โดยมีจุดเน้นในด้านต่างๆ ได้แก่ การทำงานทางวิชาชีพที่สุจริต สามารถบริหารเวลาและโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นภารกิจงานในเชิงสหกิจ การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน นำเสนอผลงานได้อย่างมืออาชีพ และยอมรับผลผลิตที่เกิดขึ้นด้วยความชื่นชม

5. ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ

ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ หมายถึง ความสามารถที่เข้าถึงองค์กรและทำตามเป้าหมายและความต้องการได้ มีความเป็นผู้นำและบริหารจัดการที่จำเป็นในการสนับสนุนการเป็นผู้นำที่ดี มีความสำคัญกับองค์กรหรือกลุ่มที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และมีความรับผิดชอบใน

การทำงาน รวมถึงมีความซื่อสัตย์และจริยธรรม ซึ่งผู้นำและสมาชิกมีความรับผิดชอบและเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวมก่อน ประกอบด้วย

- 5.1 ใช้ทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างบุคคลได้ เพื่อนำองค์การบรรลุจุดมุ่งหมาย
- 5.2 เป็นตัวกลางหรือผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถชี้แนะและนำองค์การก้าวสู่ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย
- 5.3 ยอมรับความสามารถของคณะทำงานหรือผู้ร่วมงานที่มีความแตกต่างกัน
- 5.4 เป็นแบบอย่างในพฤติกรรมที่ผู้อื่นยอมรับได้

3. การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)

3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2558, หน้า58) ได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นและแบ่งออกเป็นยุคสมัยได้ 3 ยุคดังนี้

ยุคที่ 1 การประเมินความต้องการเพื่อกำหนดเป้าหมาย (ค.ศ.1930-1950)

มีจุดกำเนิดจากการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาก้าวหน้าหรือนิยมที่เกิดขึ้นในโครงการศึกษา 8 ปีในช่วงทศวรรษที่ 1930-1940 โดยในยุคนี้ไม่ได้มีการกล่าวถึงกระบวนการประเมินที่ชัดเจน แต่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของกระบวนการประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก

ยุคที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการวางแผน (ค.ศ.1960-1970)

กระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นมีความสำคัญและเป็นระบบมากขึ้น จากการนำเสนอโมเดลการประเมิน CIPP ของ Stufflebeam และโมเดล CSE ของ Alkin และคณะ ในช่วงทศวรรษที่ 1960 การประเมินความต้องการจำเป็นในยุคนี้ยังเป็นการนิยามในลักษณะของกระบวนการประเมินเพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่พึงประสงค์ โดยมีความแตกต่างจากยุคแรกตรงที่เน้นการใช้ประโยชน์จากกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการวางแผนงานหรือองค์กร ผลการประเมินนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายของหน่วยงาน มีบทบาทในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของการพัฒนาองค์กรในช่วงเริ่มต้น

ยุคที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการวางแผนและนำไปสู่การปฏิบัติ (ค.ศ.1980-ปัจจุบัน)

การประเมินความต้องการจำเป็นในยุคนี้มีนิยามที่โดดเด่นคือ การเน้นความสำคัญของการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และมีนิยามที่ยอมรับกันโดยทั่วไปคือ กระบวนการที่เป็นระบบซึ่งใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง ส่วนใหญ่จะ

เน้นที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ จากนั้นจึงนำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความจำเป็นมาแก้ไข

3.2 หลักการของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2558, หน้า 80) ได้กล่าวถึงหลักการของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นว่ามีอยู่ 2 หลักการคือ

1. หลักความแตกต่าง อธิบายได้ว่า ในกระบวนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นนั้น ผู้วิจัยอาจออกแบบงานวิจัยให้มีการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นหรือออกแบบการวิจัยโดยมีนัยของความแตกต่างแฝงอยู่ ด้วยการระบุสถานะที่ไม่พึงประสงค์ แต่ไม่ได้เก็บข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบ เนื่องจากสภาพที่พึงประสงค์กำหนดได้โดยไม่จำเป็นต้องเก็บข้อมูล เช่น ความหิว การเจ็บป่วย แต่อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างไม่ได้จะบ่งบอกความจำเป็นเสมอไป ขึ้นอยู่กับการกำหนดระดับความสำคัญของเป้าหมายที่พึงประสงค์ หากกำหนดไว้สูงมาก ความแตกต่างนั้นก็อาจไม่ใช่ความจำเป็น เพราะฉะนั้นจะเกิดผลเสียหาย

2. หลักความสำคัญ อธิบายได้ว่า สิ่งที่เป็นความต้องการจำเป็นต้องมีความสำคัญมาก ต้องได้รับการตอบสนอง และความต้องการจำเป็นนั้นต้องได้รับการจัดลำดับความสำคัญ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ในกิจกรรมการระบุความต้องการจำเป็น หรือกิจกรรมการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น หรือกิจกรรมการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็น จะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในทุกกิจกรรม กล่าวคือ ผลการวิจัยจากกิจกรรมการกำหนดความต้องการจำเป็นจะได้ความต้องการจำเป็นมากมาย จึงต้องจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุด

3.3 ขั้นตอนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2558, หน้า 105) ได้สังเคราะห์ขั้นตอนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจากเอกสารต่างประเทศแล้วสรุปขั้นตอนออกมาเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่หนึ่ง เป็นระยะก่อนการประเมิน ประกอบไปด้วย

1. **ขั้นการเตรียมการ** มีการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ที่ต้องการจะให้เกิด กำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น

2. **ขั้นการออกแบบการประเมิน** เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยาม ประเภท ขอบข่ายของการประเมินความต้องการจำเป็น การวางแผนการดำเนินงานด้านทรัพยากร ค่าใช้จ่าย และเวลาในการดำเนินงาน

ระยะที่สอง เป็นระยะระหว่างการประเมิน มีการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่สาม เป็นระยะหลังการประเมิน มีการนำผลไปใช้ประโยชน์ การเสนอผลหรือรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดแนวทางการแก้ไขเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็น

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนิดดา เทียนฤกษ์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลการวัดทักษะชีวิตและอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาและ ตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการวัดทักษะชีวิตและอาชีพระหว่างเพศและแผนการเรียน ของทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัด ทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานครจำนวน 397 คน และใช้แบบวัดทักษะและอาชีพ ที่เป็นแบบวัด เชิงสถานการณ์ 3 ตัวเลือกในการเก็บข้อมูล โดยผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดทักษะชีวิตและอาชีพ มีความตรงเชิงโครงสร้าง นักเรียนหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนชายในทักษะการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและการบริหาร นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทักษะการสื่อสารและการแก้ปัญหาไม่ แตกต่างกัน นักเรียนแผนการเรียนศิลป์คำนวณมีค่าเฉลี่ยของทักษะการสื่อสารสูงกว่านักเรียน แผนการเรียนอื่น และนักเรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิตมีค่าเฉลี่ยทักษะการสร้างสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล การแก้ปัญหาและการบริหารจัดการสูงกว่านักเรียนที่มีแผนการเรียนอื่น

กัลย์วิสาข์ ธาราวร (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นของครูเพื่อ พัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมี วัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นของครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 2. เพื่อวิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็นของ ครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 3. เพื่อ เสนอแนวทางในการพัฒนาความสามารถของครูในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำนวน 293 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแนวคำถามในการจัดกระบวนการกลุ่ม โดยทำการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วย ค่าสถิติพื้นฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนสอง

ทาง และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการใช้การวิเคราะห์เนื้อหาตามประสบการณ์ทำงาน และการวิเคราะห์ข้ามกลุ่มกรณีศึกษาจากตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยผลการวิจัยพบว่า ครูระดับมัธยมศึกษามีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และด้านการตรวจให้คะแนน การรายงานผลการนำผลไปใช้ ตามลำดับ โดยสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สูงสุดคือ ครูขาดความรู้และทักษะด้านการวัดและประเมินผล ครูมีภาระมาก การขาดความตระหนักถึงความสำคัญในการวัดและประเมินผล ตัวชี้วัดในหลักสูตรมีจำนวนมาก ทักษะของครูที่แตกต่างกัน วัฒนธรรมองค์กรที่มีความเกรงใจผู้อาวุโส และผู้ปกครองไม่มีเวลาให้ความร่วมมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สุนีย์ ชัยสุขสังข์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก 2. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก 3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลในโรงเรียนเอกชนทางเลือกระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจำนวน 40 โรงเรียน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ และใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี Priority Needs Index และการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จุดแข็งของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การพัฒนาทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หลักสูตรและการเรียนการสอน มาตรฐานการเรียนรู้ ส่วนจุดอ่อนคือ สภาพเทคโนโลยี ส่วนภาวะคุกคามคือนโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคม

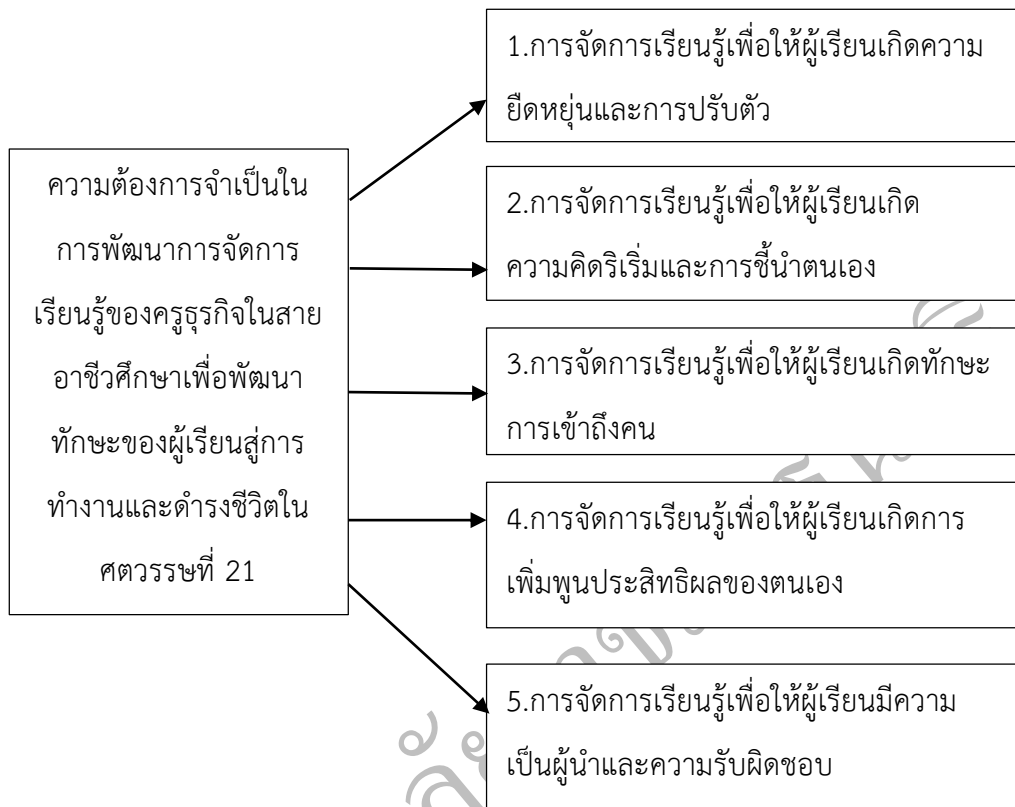
ณิชิรา ขาติกุล (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามในการสำรวจข้อมูลกับครูสังคมศึกษาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีเรื่องที่ต้องพัฒนาคือ การประเมินหาความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนได้ การสร้างเกณฑ์การให้คะแนน และการประเมินแบบอิงกลุ่ม และในด้านสมรรถนะด้านทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัศึกษามีเรื่องที่ต้องพัฒนาคือ การตรวจสอบหาค่าความเที่ยงและความตรงของเครื่องมือประเภทต่างๆ การกำหนดประเด็นและเกณฑ์การให้คะแนนในการสัมภาษณ์นักเรียน การจัดบันทึกในการสัมภาษณ์นักเรียน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนและผู้ปกครอง

อัจฉรา อินโต, กฤตย์ตัญญู ธารารัตนสุวรรณ และวชิรา อยู่สุข (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสร้างแบบวัดทักษะชีวิตและการทำงานสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี 2. เพื่อศึกษาทักษะชีวิตและการทำงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยใช้แบบวัดทักษะชีวิตและการทำงานเพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ระดับคะแนนทักษะชีวิตและการทำงานทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับได้คือ 1.ด้านทักษะการเข้าถึงคน 2.ด้านความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง 3.ด้านการเพิ่มพูนประสิทธิผลของตนเอง 4.ด้านความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ และ 5.ด้านการยืดหยุ่นและการปรับตัว

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูธุรกิจในสายอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนสู่การทำงานและดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ในครั้งนี้ได้ใช้กรอบแนวคิดแบบวัดทักษะชีวิตและการทำงานของ อัจฉรา อินโต และคณะ(2561) ซึ่งพัฒนาตามกรอบแนวคิดของ Partnership for 21st ที่แบ่งทักษะด้านการดำรงชีวิตและการทำงานออกเป็น 5 ด้านด้วยกันได้แก่ 1.ด้านการยืดหยุ่นและการปรับตัว 2.ด้านความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง 3.ด้านทักษะการเข้าถึงคน 4.ด้านการเพิ่มพูนประสิทธิผลของตนเอง และ 5.ด้านความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ และสร้างเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย